

Profilan Jenayah dalam Undang-undang Prosedur: Pengajaran daripada Bidang Kuasa Lain

(Criminal Profiling in Procedural Law: Lesson from Other Jurisdictions)

MAISARAH MUSTAFFA
MUHAMAD HELMI MD. SAID*

ABSTRAK

Profil jenayah adalah alat yang dihasilkan dan digunakan oleh polis semasa menjalankan siasatan. Di Malaysia, amalan menggunakan profil jenayah boleh dikenal pasti melalui beberapa peruntukan dalam Kanun Tatacara Jenayah serta beberapa artikel dan jurnal. Bagaimanapun, sumber-sumber ini tidak mampu memberikan gambaran yang jelas tentang kedudukan profil jenayah di Malaysia. Sehingga kini, tiada definisi atau konsep khusus dan kaedah pemprofilan jenayah berstruktur boleh dikenal pasti. Artikel ini bertujuan untuk memberikan gambaran keseluruhan kaedah pemprofilan jenayah yang digunakan di negara lain iaitu Jepun dan Amerika Syarikat. Matlamat utama adalah untuk menunjukkan kepelbagaian kaedah profil jenayah yang digunakan untuk membantu polis semasa proses penyiasatan. Kertas kerja ini menerangkan secara ringkas setiap kaedah dan menekankan perbezaannya. Perbandingan kaedah secara umum perlu disentuh, untuk melihat sejauh mana kaedah pemprofilan jenayah di Amerika Syarikat memberi kesan kepada pembangunan kaedah pemprofilan jenayah di Jepun. Kertas kerja ini ditujukan kepada orang ramai, mereka yang terlibat dalam undang-undang, kriminologi, dan apa-apa bidang yang berkaitan dengan profil jenayah. Kajian literatur akan digunakan untuk mencapai objektif ini. Penemuan ialah Jepun telah berjaya menghasilkan definisi profil jenayah manakala di Amerika Syarikat, selain definisi yang diberikan oleh FBI, satu definisi masih dalam perbincangan. Selain itu, Jepun menggunakan kaedah iaitu Behavioral Crime Analysis, hampir sama dengan Amerika Syarikat iaitu Behavioral Profiling of Offenders, untuk mengenal pasti ciri-ciri tingkah laku jenayah. Oleh itu, kertas kerja ini akan mencadangkan agar Malaysia menggunakan kaedah pemprofilan jenayah di negara maju ini sebagai contoh dalam menghasilkan garis panduan pemprofilan jenayah.

Kata kunci: Profil jenayah; prosedur jenayah; siasatan polis; Jepun; Amerika Syarikat

ABSTRACT

Criminal profiling is a tool produced and used by the police during conducting investigations. In Malaysia, the practice of using criminal profiling can be identified through several provisions in the Criminal Procedure Code as well as several articles and journals. However, these sources are not able to provide a clear picture of the position of criminal profiling in Malaysia. To date, no specific definition or concept and structured criminal profiling method can be identified. This article aims to provide an overview of the criminal profiling method used in other countries namely Japan and the United States. The main goal is to show the variety of criminal profiling methods used to assist the police during the investigation process. This paper briefly describes each of the methods and emphasizes their differences. A comparison of methods in general needs to be touched on, to see to what extent criminal profiling methods in the United States have an impact on the development of criminal profiling methods in Japan. This paper is aimed at the public, those involved in law, criminology, and any fields related to criminal profiling. The literature review will be used to achieve these objectives. The findings are that Japan has managed to produce its definition of criminal profiling while in the United States, apart from the definition given by the FBI, a single definition is still under discussion. In addition, Japan uses a method namely Behavioral Crime Analysis, quite similar to the United States which is Behavioral Profiling of Offenders, to identify the characteristics of criminal behavior. Therefore, this paper will suggest that Malaysia use the criminal profiling method in these developed countries as an example in producing its guidelines on criminal profiling.

Keywords: Criminal profiling; criminal procedure; police investigation; Japan; United States

PENGENALAN

Setakat tahun 2018, telah dikenalpasti bahawa dari tahun 1976 sehingga 2016, terdapat 426 buah penerbitan berkaitan profilan jenayah telah dihasilkan oleh ramai pakar dari pelbagai bidang ilmu.¹ Majoriti dari mereka membincangkan pelbagai aspek seperti definisi, kaedah, pendekatan, keabsahan dan juga kekangan profilan jenayah sebagai satu bukti kukuh di mahkamah. Profilan jenayah sebenarnya telah bermula sejak abad 1880 apabila kaedah dari dapatan di tempat kejadian jenayah telah digunakan untuk membuat ramalan berkenaan personaliti penjenayah bersiri British iaitu Jack the Repper.² Walaupun begitu, hanya sekitar abad 1900 profilan jenayah mula dikenal pasti dan diterima sebagai salah satu kaedah yang berguna dalam membantusiasat pihak polis.

Semuanya bermula apabila seorang pegawai polis Amerika Syarikat iaitu Howard Teten telah membangunkan dan mula menggunakan teori dan kefahaman dari pelbagai cabang ilmu yang berkaitan dengan jenayah sebagai pendekatannya dalam merangka profil jenayah. Kemudian beliau juga telah mengajar dan memberikan pendedahan profilan jenayah secara rasmi sebagai kaedah tambahan dalam penyiasatan kepada pegawai perunding di Amerika Syarikat. Setelah beberapa siri kejayaan dalam penyiasatan dapat dilakukan dengan menggunakan profilan jenayah, kaedah ini mula diperkenalkan kepada jabatan polis dan telah diambil alih oleh seorang pegawai Biro Siasatan Persekutuan (*Federal Bureau of Investigation* (FBI)), John Douglas. Maka satu jabatan *Behavioural Science Unit* (BSU) telah pun ditubuhkan bagi memfokuskan kepada perkembangan dan memastikan kajian berterusan dijalankan terhadap kaedah profilan jenayah sebagai satu kaedah siasatan kes.

Seterusnya, kewujudan pengamalan profilan jenayah di Malaysia pula dapat dikenal pasti melalui peruntukan di dalam bahagian 5, bab 13 Kanun Tatacara Jenayah (KTJ) iaitu berkenaan maklumat kepada polis dan kuasa mereka dalam penyiasatan. Bermula dari seksyen 107 sehingga seksyen 120 iaitu mengenai maklumat kepada polis dan kuasa mereka untuk menyiasat. Antara bahagian lain yang juga turut berkaitan dengan kaedah ini ialah bahagian 8, bab 33, seksyen 329 Kanun Tatacara Jenayah iaitu mengenai kewajipan pihak polis menyiasat kematian. Selain daripada peruntukan di dalam KTJ yang menjelaskan penggunaan profilan jenayah dalam penyiasatan, Malaysia masih

kekurangan penulisan dan perbincangan mengenai profil jenayah dalam aspek perundangan.³

Namun begitu, terdapat beberapa usaha yang dapat menyumbang kepada pembangunan kaedah profil jenayah di Malaysia telah pun dilaksanakan seperti pembangunan Aplikasi Pemetaan Jenayah (Polgis-Pen) Negeri Pulau Pinang 2012 (*Polis Online Geographical Information System for Pulau Pinang*). Aplikasi ini dibangunkan untuk merekodkan butiran dan lokasi jenayah semasa laporan polis dibuat dan untuk menganalisa jenayah dan maklumat eSektor. Ia juga untuk kemudahan penyediaan statistik jenayah di Pulau Pinang khusus kepada jenayah kekerasan dan jenayah harta benda. Butiran yang berjaya direkodkan boleh menyumbang kepada penambahan data mengenai penggunaan profilan jenayah berpandukan pendekatan geografi.

Di Asia, selain Malaysia, Japan juga merupakan negara yang telah mengadaptasi dan menggunakan profilan jenayah dalam proses penyiasatan kes jenayah di negara mereka. Ia bermula sekitar tahun 1996 apabila Institusi Penyelidikan Nasional Sains Polis (National Research Institute of Police Science (NRIPS)) iaitu satu jabatan seliaan Agensi Polis Negara Jepun telah memulakan projek penyelidikan pertama berkenaan profilan jenayah.⁴ NRIPS bertanggungjawab untuk menyelidik dan menjalankan kajian kes dari aspek bidang sains forensik, sains tingkah laku, dan peraturan keselamatan lalu lintas.⁵

Hasil dari kajian penyelidikan tersebut, pada tahun 2000, Ibu Pejabat Polis Hokkaido telah menubuhkan satu jabatan khusus untuk membantu pihak polis menyiasat menggunakan analisis jenayah berdasarkan tingkah laku. Hanya pada tahun 2002, profilan jenayah mula digunakan secara rasmi dalam penyiasatan setelah mendapat dorongan rasmi dari Agensi Polis Negara di Jepun. Ia banyak digunakan dalam penyiasatan kes serangan seksual bersiri, kes senjata, serangan rawak dan pembunuhan seksual. Satu jabatan khusus juga telah ditubuhkan di Agensi Polis Negara bertujuan untuk memberikan pandangan dan penganalisan terhadap pelaku dari sudut psikologi.

KAJIAN LITERATUR

Sekitar tahun 1950-90, kebanyakan negara Barat mengalami peningkatan jenayah yang signifikan, manakala Jepun adalah sebaliknya dimana kadar jenayah yang dilaporkan berkurangan dan stabil.⁶

Beberapa kajian mencatatkan bahawa kemajuan dan peningkatan ekonomi merupakan salah satu faktor utama peningkatan jenayah disesebuah negara akibat perubahan sosial dan taraf hidup rakyatnya. Namun, ianya tidak berlaku di Jepun kerana peratusan jenayah menurun semenjak Jepun bebas dari jajahan negara Barat dan berlakunya pemodenan serta peningkatan sektor ekonomi Jepun yang pesat. Selain penurunan kes jenayah, sistem keadilan jenayah dan pengurusan badan penguatkuasa Jepun juga semakin baik. Hal ini telah menimbulkan tanda tanya dikalangan negara Barat dan pelbagai kajian dari segenapaspek seperti faktor sosial dan masyarakat Jepun, sistem keadilan jenayah, faktor psikologi dan pemikiran rakyat Jepun telah dilakukan bagi mengenalpasti faktor kejayaan Jepun mengurangkan dan menstabilkan kes jenayah di negara mereka.

Bagi mencapai tujuan utama penulisan ini dibuat, kajian literatur dari sudut sistem penyiasatan jenayah melalui kaedah profilan jenayah akan dilakukan dengan mengambil Amerika Syarikat dan Jepun sebagai negara contoh. Penulisan ini memilih Amerika Syarikat kerana berdasarkan beberapa kajian literatur yang ditemui, Amerika Syarikat merupakan antara negara terawal yang menjadikan kaedah profilan jenayah sebagai satu kaedah rasmi dalam penyiasatan dan perundangan. Sistem dan program yang dirangka oleh Amerika Syarikat telahpun menjadi pencetus untuk negara-negara maju lain seperti United Kingdom, Rusia, Korea dan Jepun untuk mempraktikkan profilan jenayah dalam siasatan. Melihat kepada perkembangan kajian literatur yang pesat mengenai profilan jenayah di Amerika Syarikat, penulis berpendapat Malaysia wajar mengkaji dan mencontohi usaha tersebut dalam memastikan kajian literatur profilan jenayah di Malaysia lebih berkembang dan terkini.

Selanjutnya, penulisan ini juga memilih Jepun sebagai negara perbandingan atas dasar beberapa faktor iaitu Jepun merupakan antara negara Asia yang giat melakukan kajian literatur dan juga lapangan dalam mencari dan merangka kaedah profilan jenayah yang sesuai dengan geografi serta struktur masyarakatnya. Ini dapat dibuktikan dengan beberapa kajian literatur yang berjaya di temui. Malaysia sebagai negara Asia yang berbilang kaum boleh mempelajari teknik dan usaha Jepun menghasilkan kaedah profilan jenayah yang sesuai mengikut struktur masyarakatnya. Ini kerana salah satu pendekatan penghasilan profilan jenayah adalah melalui geografi dan struktur masyarakat

setempat. Justeru adalah lebih wajar agar Malaysia lebih merujuk kepada kaedah profilan jenayah yang dihasilkan oleh negara-negara Asia yang lain berbanding negara Barat.

Antara usaha Jepun yang menarik perhatian penulis dalam menjadikan Jepun sebagai negara contoh ialah penghasilan definisi profilan jenayah yang tersendiri dan tidak mengikut acuan dari kaedah profilan jenayah Amerika Syarikat. Seperti mana sedia maklum, para pengkaji dan penulis di Amerika Syarikat masih lagi tidak mampu menghasilkan satu definisi profilan jenayah yang bersepadu walaupun kajian dan penulisan yang berterusan telah dilakukan. Amerika Syarikat lebih bersifat terbuka dan longgar dalam menerima pendefinisian profilan jenayah itu sendiri kerana mengambil faktor bahawa profilan jenayah melibatkan beberapa cabang ilmu yang mempunyai definisi tersendiri.⁷

Bahagian kajian literatur ini akan dimulakan dengan menjelaskan serba sedikit mengenai kaedah profilan jenayah yang diamalkan di Amerika Syarikat dan diteruskan dengan kaedah yang dijalankan di Jepun. Ini bertujuan untuk melihat sejauhmanakah kaedah profilan jenayah di Amerika Syarikat mempengaruhi kaedah yang diamalkan di Jepun dan adakah wujud perbezaan pengaplikasian profilan jenayah di antara kedua buah negara maju ini. Terdapat 4 aspek akan dihuraikan iaitu terma, definisi, siapakah pegawai pemprofil dan pendekatan yang digunapakai.

PROFILAN JENAYAH DI AMERIKA SYARIKAT

1. Terma

Satu definisi profilan jenayah yang bersepadu masih lagi tidak dapat dihasilkan semenjak ia dibangunkan.⁸ Bukan itu sahaja, penggunaan terma yang seragam juga belum lagi dapat direkodkan kerana sesuatu profil jenayah hanya dapat dilakukan melalui pendekatan menyelesaikan masalah dari sudut pandang pelbagai cabang ilmu.⁹ Antara terma lain yang seringkali digunakan silih berganti bagi merujuk kepada profilan jenayah ialah *psychological profiling*, *criminal investigative analysis*, *crime scene analysis*, *behavioral profiling*, *personality profiling*, *case linkage analysis* dan *behavioral consistency analysis*. Salah satu faktor kepada kelompongan ini adalah kerana profilan jenayah bukan sahaja digunakan dalam siasatan tetapi ia juga turut digunakan oleh ahli psikologi dan juga ahli forensik.¹⁰ Justeru, terma profilan jenayah yang

digunakan adalah pelbagai mengikut cabang ilmu penyelidik yang mengkajinya.

Seterusnya, asal usul kaedah profilan jenayah yang digunakan di Amerika Syarikat juga menyebabkan terma bersepadu agak sukar ditetapkan. Ini kerana kaedah profilan jenayah yang pertama kali diperkenalkan kepada pihak berkuasa adalah diambil dari kaedah profilan pesakit yang digunakan oleh pakar perubatan seperti ahli psikologi. Ia digunakan untuk mengenalpasti penyakit dan merangka pelan rawatan terhadap pesakit.¹¹ Maka, ada sesetengah pihak yang menolak untuk menerima terma profilan jenayah yang digunakan oleh pihak polis dan mempertahankan bahawa terma yang sesuai ialah profilan psikologi (*psychological profiling*).

2. Definisi

Terdapat 3 cabang ilmu utama dalam proses penghasilan profilan jenayah iaitu psikologi, forensik dan kriminologi.¹² Maka adalah wajar untuk penulisan ini membincangkan 3 contoh percubaan menghasilkan definisi profilan jenayah dari 3 cabang ilmu ini. Bagi definisi dari sudut psikologi, pendefinisian dari Douglas dan Burgess (1998) adalah antara percubaan yang dirasakan perlu untuk dinyatakan. Ini kerana, mereka merupakan orang terawal memperkenalkan profilan jenayah kepada dunia penyiasatan. John E. Douglas dan Alan E. Burgess merupakan pegawai penguatkuasa FBI namun mereka memilih pendekatan ilmu psikiatri dalam membina sesuatu profil jenayah seterusnya menjadi antara penyelidik terawal yang merangka proses pemprofilan jenayah. Mereka mendefinisikan profil jenayah sebagai satu proses siasatan melalui penganalisan jenayah yang dilakukan seseorang bagi mengenal pasti personaliti utama dan ciri-ciri tingkah laku orang itu.¹³ Pendefinisian ini menggunakan pendekatan melalui teori psikologi pesalah dan tempat kejadian jenayah.

Walaupun definisi mereka lebih banyak diterima dan digunakan oleh para penyelidik dan penguatkuasa undang-undang, namun keabsahan profil yang dihasilkan diragui oleh beberapa penyelidik kerana mereka berpendapat bahawa cabang ilmu yang digunakan adalah kurang sesuai untuk menghasilkan profil jenayah yang boleh digunakan oleh penguatkuasa undang-undang. Seperti Winerman (2004) mengatakan bahawa ahli psikologi telah mengkaji teori yang digunakan oleh FBI dan mendapati terdapatnya kesalahan dari sudut metodologi. Kesalahan ini adalah berpunca daripada kurangnya kajian literatur dilakukan berkenaan

konsep dan teori profil jenayah itu sendiri sebelum metod profil jenayah FBI dirangka.¹⁴

Selanjutnya, dari sudut cabang ilmu forensik pula, penulisan ini mengambil contoh dari Geberth yang merupakan orang terawal melakukan percubaan mendefinisikan profilan jenayah di negara Barat dari sudut pandang ahli forensik. Menurut Geberth (1983), profilan jenayah ialah satu teknik forensik bertujuan memberikan maklumat khusus kepada agensi penyiasatan dalam menumpukan perhatian kepada individu yang mempunyai sifat keperibadian yang selari dengan sifat pelaku lain yang pernah melakukan kesalahan serupa.¹⁵ Profilan jenayah hanya boleh diperoleh melalui pendekatan saintifik iaitu menggunakan ilmu forensik dan pendekatan statistik atau data dengan merujuk kepada data-data keperibadian sifat pesalah lain yang pernah melakukan jenayah yang serupa.¹⁶ Pendefinisian Geberth ini dilihat tidak mengambil kira faktor psikologi pesalah dan tidak cenderung untuk menggunakan pendekatan berbentuk teori.

Tambahan lagi, dari sudut cabang ilmu kriminologi pula, Richard N. Kocsis adalah salah seorang penyelidik dan penulis yang aktif dalam mengkaji perkembangan profilan jenayah di barat mahupun di seluruh dunia. Menurut beliau, profil jenayah mewakili proses menganalisis dan pentafsiran tingkah laku atau tindakan yang jelas terlihat dalam suatu jenayah.¹⁷ Penganalisan ini membentuk satu ramalan mengenai ciri-ciri yang berkemungkinan dimiliki oleh pelaku jenayah tersebut. Profil jenayah berbeza dengan profil psikologi kerana ia tidak berkaitan dengan pemeriksaan pesakit yang datang. Sebaliknya, ia adalah pemeriksaan terhadap suatu jenayah untuk menafsirkan tingkah laku yang jelas dalam pelaksanaan jenayah tersebut dan dari analisis tingkah laku penyiasat dapat menghasilkan gambaran mengenai pesalah.¹⁸ Beliau juga tidak cenderung untuk membuat satu definisi yang spesifik kerana berpendapat bahawa profil jenayah seharusnya boleh digunakan secara konvensional dan tidak seharusnya lebih tertumpu kepada kesalahan keganasan, seksual dan jenayah bersiri semata-mata.¹⁹

Tuntasnya, dari sudut pandang ilmu kriminologi, profil jenayah dilakukan untuk mencari tahu bagaimanakah sesuatu jenayah itu boleh berlaku. Ia tidak memfokuskan kepada pembentukan ciri-ciri penjenayah sebaliknya lebih tertumpu dalam pembinaan kronologi kejadian. Manakala dari sudut pandang ilmu psikiatri, profil jenayah dirangka untuk tujuan mencari tahu keadaan mental dan demografi penjenayah serta sebab-sebab jenayah

dilakukan. Ia lebih melihat kepada latar belakang dan sejarah perjalanan hidup pelaku berbanding memfokuskan kepada bagaimanakah sesuatu jenayah itu dilakukan. Dari sudut ilmu forensik pula, profil jenayah di bina berdasarkan tinggalan bahan bukti di tempat kejadian dan memfokuskan kepada cara dan kesan sesuatu jenayah.

a. Pegawai pemprofil.

Pengalaman penyiasatan dan latar belakang pendidikan merupakan faktor utama bagi melayakkan seseorang itu menjadi pemprofil penguatkuasa undang-undang. Pemprofil perlu memiliki latar belakang pencapaian penyiasatan yang kukuh dan memberangsangkan dengan merekodkan jumlah yang signifikan dalam menyertai, mengawasi dan menguruskan tugas penyiasatan kes utama.²⁰

Tidak dapat dinafikan juga, pengalaman sangat membantu dalam menjadikan suatu profil jenayah itu diterima sebagai pembuktian di mahkamah. Namun dengan adanya ilmu pengetahuan yang khusus, seseorang pemprofil itu mampu memberikan penerangan yang menyeluruh tentang bagaimanakah profil jenayah yang dihasilkan. Pemprofil akan dilihat tidak profesional dan bertanggungjawab sekiranya tidak mampu menerangkan profil jenayah dengan menggunakan terma, definisi dan kaedah saintifik yang berkaitan memandangkan profil jenayah perlu dihasilkan menggunakan beberapa gabungan ilmu sains.

Di Amerika Syarikat, pegawai pemprofil boleh terdiri daripada orang persendirian, ahli perubatan dan juga pegawai polis. Pelbagai kajian telah dilakukan bagi mencari kadar ketepatan dan kebolehppercayaan profil jenayah yang dilakukan oleh beberapa kumpulan seperti pemprofil profesional, pakar psikologi, para psikik yang dikenal pasti sendiri, pelajar kolej dan beberapa kumpulan pegawai penguatkuasa undang-undang.²¹ Hasil dari dapatan seperti ini, jelas menunjukkan tiada keputusan yang konsisten dapat digunakan bagi menyokong fakta bahawa pengalaman dalam bidang penyiasatan dan penghasilan profil jenayah semata-mata menjadi faktor utama bagi memastikan kadar ketepatan profilan jenayah yang lebih tinggi dapat dihasilkan.

b. Pendekatan kaedah profilan jenayah yang digunakan.

Sama seperti isu pendefinisian, kaedah profilan jenayah juga boleh menjadi pelbagai dan luas dengan melihat kepada asas ilmu yang diperlukan dalam penghasilannya serta siapakah yang mengaplikasikannya. Selain itu, jenis kes jenayah yang menjadi siasatan juga akan menentukan pendekatan dalam penghasilan profil jenayah. Antara pendekatan yang sering digunakan oleh pihak berkuasa FBI di Amerika Syarikat ialah gabungan bukti dari tempat jenayah, laporan forensik dan patologi dan keterangan saksi untuk menghasilkan jenis pelaku. Pendekatan ini tidak memfokuskan untuk mencari individu yang disyaki tetapi lebih tertumpu kepada jenis kes dan juga jenis pelaku sama ada ianya bersiri atau sebaliknya. Selain itu, mereka juga gemar menggunakan pendekatan profilan tingkah laku atau yang lebih tertumpu kepada psikologi pelaku.²² Faktor pendorong kepada penggunaan pendekatan jenis ini ialah melihat kepada asal-usul kaedah profilan jenayah yang dihasilkan iaitu dengan mengikut acuan pendekatan ilmu psikiatri atau psikologi seperti mana yang digunakan oleh pegawai perubatan.

Pendekatan ini merangkumi tujuh langkah umum yang digunakan oleh pihak FBI dalam melakukan penganalisan jenayah iaitu 1) Penilaian terhadap perbuatan jenayah itu sendiri, 2) Penilaian komprehensif terhadap tempat jenayah berlaku, 3) Analisis komprehensif mengenai mangsa jenayah, 4) Penilaian terhadap laporan awal polis, 5) Penilaian terhadap protokol autopsi yang dilakukan oleh pemeriksa perubatan, 6) Pembangunan profil menggunakan ciri-ciri utama atau ciri-ciri signifikan penjenayah, dan 7) Cadangan penyiasatan yang diramalkan berdasarkan pembinaan profil jenayah tersebut. Proses yang digunakan ini dikatakan agak sama dengan proses yang digunakan oleh pakar perubatan untuk mengenalpasti penyakit dan merangka plan rawatan terhadap pesakit. Hal ini jelas menunjukkan bahawa kaedah profil jenayah yang digunakan oleh pihak FBI lebih kepada pendekatan teori dengan menjadikan kaedah penganalisan pakar perubatan sebagai garis panduan.²³

Selain itu, terdapat empat pendekatan pemprofilan iaitu melalui penilaian dignostik atau klinikal (diagnostic evaluation approach), analisis siasatan jenayah yang diguna pakai oleh FBI (criminal investigative analysis), siasatan psikologi (investigative psychology) dan analisis bukti berdasarkan tingkah laku (behavioral evidence analysis). Menurut beliau lagi, kesemua pendekatan ini boleh digunakan serentak atau digabungkan mengikut kesesuaian dan keadaan kes siasatan.²⁴ Terdapat juga beberapa pendekatan pemprofilan iaitu pendekatan melalui tempat kejadian, pendekatan melalui statistik, pendekatan melalui teori, pendekatan melalui siasatan psikologi dan pendekatan melalui tingkah laku.²⁵

Kesimpulannya, walaupun Amerika Syarikat merupakan negara pemula kepada pembentukan kaedah profilan jenayah dalam penyiasatan, satu kaedah yang bersepadu masih lagi tidak dapat dikenal pasti. Mereka lebih fleksibel dalam memilih pendekatan dan kaedah pemprofilan jenayah sewaktu siasatan selagi mana kaedah yang digunakan masih lagi mengikut garis panduan yang telah dibuat oleh pihak berkuasa FBI. Namun, masih ada diantara penyelidik yang menolak bawah profilan jenayah merupakan satu kaedah saintifik sebaliknya ianya adalah seni dan kemahiran yang terhasil daripada pengalaman dalam penyiasatan.

PROFILAN JENAYAH DI JEPUN

1. Terma

Berbeza dengan Amerika Syarikat, Jepun lebih cenderung menggunakan terma profilan pesalah, pelaku atau kesalahan (*offender profiling, profiling perpetrators*) berbanding profilan jenayah (*Criminal profiling*). Beberapa terbitan buku dan juga artikel yang membincangkan mengenai profilan jenayah dalam Bahasa Inggeris telah dapat dikenal pasti seperti *Application of the Behavioral Investigative Support System for Profiling Perpetrators of Serial Sexual Assaults, Multivariate Models for Behavioral Offender Profiling of Japanese Homicide* dan *Practice of Offender Profiling in Japan*. Kesemua penulisan ini tidak langsung menggunakan perkataan *Criminal* dan lebih banyak menggunakan perkataan

offender dan *perpetrators*. Namun, Fujita et al. (2013) tidak menolak penggunaan terma *criminal profiling* untuk merujuk kepada profilan pelaku dalam penulisannya.²⁶ Atas faktor kekangan bahan literatur di dalam Bahasa Inggeris, penerangan dan perbincangan mengenai termayang digunakan Jepun bagi merujuk kepada profilan jenayah agak terbatas. Secara ringkasnya, Jepun lebih gemar menggunakan profilan pelaku atau pesalah berbanding profilan jenayah.

2. Definisi

Pada awal pengenalan kaedah profilan jenayah di Jepun, tiada laporan atau penulisan dapat dijumpai penulis mengenai definisi yang digunakan. Mengambil kira faktor Jepun yang mewarisi sistem keadilan jenayah dari Amerika Syarikat dan masih mengekalkan sebahagian besar dari sistem tersebut dalam polisi jenayah Negara Jepun, maka tidak mustahil Jepun juga gagal untuk menghasilkan definisi tersendiri mengenai profilan jenayah. Agensi Polis Negara Jepun bersama-sama Institusi Penyelidikan Nasional Sains Polis telah memulakan penyelidikan pertama mengenai kaedah profilan jenayah yang mana telah membawa kepada penubuhan satu seksyen khas untuk membantu pihak polis dalam siasatan dengan menggunakan kaedah penganalisan kelakuan jenayah.²⁷ Walaupun satu seksyen khusus berjaya ditubuhkan dan kajian berterusan telah mula dilakukan, masih lagi tiada rekod mengenai satu definisi yang seragam mengenai profilan jenayah dapat ditemui.²⁸

Selanjutnya, hanya pada tahun 2015, Agensi Polis Negara Jepun telah berjaya menghasilkan satu definisi seragam untuk merujuk kepada apakah itu profilan jenayah di Jepun. Kaedah ini telah ditakrifkan secara luas dengan mengambil kira faktor bahawa kaedah profilan jenayah merupakan satu kaedah saintifik yang akan sentiasa berkembang. Profilan jenayah menurut penguatkuasa undang-undang di Jepun ialah satu kaedah menggunakan data statistik dan kaedah psikologi, bersama-sama kaedah lain untuk beberapa tujuan iaitu bagi menentukan sama ada sesuatu jenayah itu bersiri atau sebaliknya, bagi meramalkan jenayah berikutnya, meramal maklumat tentang pelaku seperti kumpulan umur, gaya hidup, pekerjaan, sejarah dan lokasi kediaman.²⁹ Kaedah ini dilakukan melalui analisis dan penilaian tempat kejadian, modus operandi dan maklumat serta dokumen yang berkaitan dengan mangsa dan manamana orang lain yang berkenaan. Berdasarkan definisi ini, profilan jenayah juga merangkumi

pelbagai analisis tingkah laku jenayah seperti ramalan ciri-ciri dan juga profilan geografi pelaku.

Tuntasnya, pendefinisian Jepun lebih jelas dengan menunjukkan bahawa profilan jenayah merupakan kaedah penyiasatan yang memerlukan ilmu saintifik dan ilmu teori digunakan bagi menghasilkan profilan jenayah yang berwibawa.

a. Pegawai pemprofil

Berdasarkan beberapa penulisan artikel dan buku berkaitan sistem keadilan jenayah di Jepun yang berjaya ditemui, jelas menunjukkan bahawa penggunaan profilan jenayah lebih banyak dilakukan oleh pihak polis dan pegawai psikologi dengan selian Agensi Polis Negara. Setiap profilan jenayah yang digunakan dalam penyiasatan jenayah pihak polis perlu mendapat kelulusan dari jabatan khas penganalisis tingkah laku yang ada di setiap balai polis terlibat. Syarat ini bagi memastikan bahawa laporan profilan tersebut diyakini dan dihasilkan mengikut kaedah yang diiktiraf. Namun, tiada halangan untuk menggunakan khidmat pemprofil luar dalam sesuatu penyiasatan, cuma amalan ini jarang dilakukan oleh jabatan polis di Jepun. Ini kerana, Agensi Polis Negara Jepun telah merangka pelbagai modul dan juga kursus yang wajib disertai oleh pegawai polis mereka sebelum layak untuk membuat profilan jenayah.³⁰ Justeru, pengalaman semata-mata tidak cukup untuk menjamin sesuatu profilan jenayah yang dihasilkan boleh digunakan.

Selain pegawai polis dan pegawai psikologi, pendakwa raya juga cenderung melakukan profilan jenayah sekiranya dirasakan perlu. Proses pemprofilan ini akan berlaku setelah penangkapan dan penahanan suspek dibuat oleh pihak polis. Sistem Keadilan Jenayah di Jepun membenarkan siasatan dilakukan oleh pihak pendakwa raya di dalam keadaan di mana terdapatnya keperluan mengumpul atau mengesahkan keterangan yang boleh menyokong institusi pendakwaan terhadap suspek. Di Jepun, pendakwa raya mempunyai pengaruh besar dalam keadilan jenayah kerana mempunyai keupayaan mengawal kadar jenayah dan juga membuat keputusan untuk mendakwa atau sebaliknya

seseorang suspek itu. Penyiasatan oleh pendakwa raya ini akan ditapis oleh Jawatankuasa Siasatan Pendakwaan atau inkues pendakwaan (*kensatsu shinsakai*) yang terdiri daripada orang awam yang dipilih dari rakyat biasa. Badan ini akan menerima aduan dari pihak berkepentingan untuk menyemak pendakwaan yang ingin dilakukan kerana dikhuatiri berlakunya ketidakstabilan pendakwaan. Badan ini akan menjalankan siasatan sendiri dan bertindak sebagai penasihat sewaktu menyampaikan keputusan penentuan sama ada pendakwaan perlu atau tidak diteruskan.³¹

b. Pendekatan kaedah profilan jenayah yang digunakan.

Profilan jenayah di Jepun lebih cenderung kepada konsistensi atau kaitan kes-kes terdahulu (*Crime linkage*) dan menolak pendekatan melalui modus operandi.³² Tindakan jenayah boleh berubah bergantung kepada situasi yang berkaitan dengan jenayah itu atau melalui hasil pembelajaran oleh pesalah terhadap kelakuan jenayah lepas.³³ Pendekatan modus operandi telah dicabar kerana ketidak konsistenan tindakan penjenayah individu. Terutama dalam serangan seksual, reaksi dan tindakan mangsa merupakan faktor penting dalam menentukan tingkah laku pesalah. Tingkah laku, tindakan atau reaksi setiap mangsa yang menyinggung perasaan boleh menjadi berbeza walaupun bagi pesalah merupakan individu yang sama.

Pendekatan ini diperoleh dengan membahagikan ia kepada empat kategori iaitu penganalisan kes berdasarkan tingkah laku, perbandingan penampilan atau susuk penjenayah dengan maklumat saksi mata yang diperoleh sebelum, semasa dan selepas kejadian jenayah dilakukan, kiraan secara statistik berkenaan beberapa ciri-ciri kesalahan serta penganalisan statistik yang pelbagai berkenaan ciri-ciri kesalahan.³⁴ Pendekatan ini tidak menerima penganalisan kaitan yang berasaskan bukti forensik semata-mata. Analisis tingkah laku mestilah merujuk kepada menghubungkan jenayah berdasarkan ciri-ciri kesalahan semasa berlakunya insiden.

Selain itu, pendekatan profilan jenayah di Jepun berdasarkan kaitan kes-kes terdahulu dan juga konsistensi kelakuan. Pendekatan ini menganggap bahawa kelakuan jenayah adalah satu set tindakan yang hanya boleh dikenal pasti berdasarkan beberapa siri tindakan. Maka, ia lebih sesuai digunakan dalam jenayah bersiri dimana konsistensi tindakan dapat dikenal pasti. Jepun tidak menggunakan pendekatan modus operandi kerana sukar untuk menentukan konsistensi disebabkan faktor keadaan sewaktu setiap jenayah dilakukan adalah mustahil untuk sama. Kaedah ini dihasilkan berdasarkan keterangan mangsa kerana mereka merupakan individu penting yang mendapat kesan secara langsung hasil dari kelakuan pelaku. Perkaitan jenayah dengan *possible offender* hanya boleh dilakukan berdasarkan tindakan jenayah dalam beberapa siri kes. Pendekatan ini berjaya menunjukkan pelaku yang mempunyai gaya jenayah yang sama berkemungkinan besar akan memiliki ciri yang serupa.

Memandangkan Jepun lebih tertumpu kepada kaitan kes-kes terdahulu, maka pengumpulan data dan statistik adalah sangat penting dalam mencari kebarangkalian yang lebih tepat dan boleh dipercayai untuk membentuk satu kaitan kes yang kukuh. Antara statistik yang digunakan ialah perbandingan dan persamaan penampilan penjenayah dengan mana-mana maklumat visual yang diperoleh dari saksi kejadian sama ada saksi mata atau kamera. Kadar peratusan akan menentukan sama ada jenayah tersebut dilakukan oleh suspek yang sama atau sebaliknya. Selain itu, statistik berkenaan kekerapan kemunculan tingkah laku juga telah diguna pakai. Jepun juga berpendapat sekiranya kekerapan kemunculan sesuatu tingkahlaku tertentu itu adalah rendah dan ia merupakan satu tingkah laku yang jelas unik dan berbeza serta secara konsisten muncul dalam kejadian bersiri maka ia akan menjadi penyebab dalam menghubungkan sesuatu jenayah. Berdasarkan rekod statistik itu, satu profilan jenayah akan dibuat berdasarkan tingkah laku tersebut dengan mengabungkan rekod itu bersama-sama rekod statistik yang lain.

Tambahan lagi, Jepun juga telah memulakan usaha awal dengan membangunkan Sistem Sokongan Penyiasatan Tingkah Laku untuk mengumpul data bagi kegunaan statistik dan juga untuk menghasilkan profilan jenayah yang berkualiti.³⁵ Sistem ini mengandungi data kes-kes terdahulu yang tidak dapat diselesaikan dan skor kebarangkalian diberikan kepada setiap pesalah yang berjaya direkodkan. Skor tersebut digunakan bagi mencari persamaan antara kelakuan jenayah yang berjaya direkodkan dengan jenayah yang pernah dilakukan oleh pesalah terdahulu. Semakin tinggi skor kebarangkalian persamaan, maka pesalah ini akan dikategorikan sebagai *possible suspect*. Sistem ini bertujuan untuk membolehkan pihak polis mengenalpasti possible suspect bagi kes yang belum dapat diselesaikan, dari kalangan kumpulan pesalah yang ada dalam sistem. Selain itu, sistem ini juga adalah untuk merumuskan profil jenayah bagi pesalah yang tidak diketahui dengan mengumpulkan demografi berdasarkan skor kebarangkalian persamaan yang dihasilkan.

Kesimpulannya, Jepun lebih bergantung kepada perkiraan statistik untuk merangka dan membentuk kebarangkalian sesuatu profil jenayah. Pengalaman dan ilmu sahaja tidak mencukupi untuk menjadi faktor sesuatu profilan jenayah itu diterima dan digunakan dalam penyiasatan dan juga pendakwaan kes. Namun, Jepun juga tidak menolak sepenuhnya bahawakajian literatur akademik juga perlu diambil kira ketika melakukan penganalisan kes berdasarkan tingkah laku.

METODOLOGI

Penulisan ini dilakukan menggunakan kaedah kualitatif melalui kajian dan penganalisan buku-buku, jurnal, artikel dan pelbagai sumber literatur berkaitan yang boleh diperoleh sama ada secara fizikal dan juga maya. Penulisan kualitatif adalah strategi penulisan yang biasanya menekankan kata-kata dan bukannya pengukuran dalam pengumpulan dan analisis data.³⁶ Melihat kepada tujuan utama penulisan ini dibuat adalah untuk memberikan gambaran apakah itu profilan jenayah dan bagaimanakah perkembangannya, maka sangat wajarlah untuk terma profilan jenayah itu

sendiri terlebih dahulu dihuraikan serba sedikit dengan berpandukan kepada penafsiran dan fahaman beberapa orang pengkaji terkemuka. Justeru, kaedah kualitatif adalah metod yang sesuai bagi membincangkan maksud dan memberikan gambaran mengenai profilan jenayah kerana penyelidikan kualitatif itu sendiri bertujuan untuk mengetahui bagaimana manusia memahami, mengalami, menafsirkan, dan menghasilkan dunia sosial.³⁷ Selain itu, kekangan orang sumber dan juga data berkaitan profilan jenayah di Jepun yang boleh dianalisis penulis juga menjadi faktor metod ini dipilih.

Seterusnya, beberapa program telah digunakan bagi memudahkan dan melancarkan pencarian sumber literatur yang berkaitan dan berpengaruh. Antaranya ialah *Harzing's Publish or Perish* yang merupakan satu program perisian dengan cara mengambil dan menganalisis petikan akademik. Ia menggunakan *Google Scholar* untuk mendapatkan petikan asal, kemudian menganalisisnya dan mengira satu siri metrik petikan tersebut. Hasil penganalisan tersebut boleh disalin dan didisimpan untuk rujukan di masa depan atau penganalisan lebih lanjut. Program ini dapat memudahkan kajian literatur penulis kerana ia dapat membantu untuk mencari setiap penerbitan yang berkaitan dengan kata kunci yang dimasukkan serta memaparkan tangga kedudukan setiap penerbitan tersebut.

KEPUTUSAN DAN PERBINCANGAN

Berdasarkan kajian literatur profilan jenayah berkenaan 4 aspek iaitu penggunaan terma, definisi profilan jenayah, pengawai profil dan juga pendekatan kaedah profilan jenayah digunakan di Amerika Syarikat dan Jepun, beberapa dapatan dan perbincangan dapat dikenal pasti. Bahagian ini akan menghuraikan serba sedikit berkenaan perbezaan yang signifikan berkenaan profilan jenayah di kedua buah negara ini dan juga beberapa faktor yang berkemungkinan menyebabkan perbezaan tersebut terjadi.

Bagi aspek terma yang digunakan untuk merujuk kepada profilan jenayah, kedua buah negara ini berkongsi masalah yang sama iaitu tiada satu terma yang bersepadu dapat diputuskan dan diwartakan sebagai terma rasmi. Namun, berdasarkan kajian literatur yang berjaya ditemui, ternyata penggunaan terma di Jepun lebih konsisten berbanding di Amerika Syarikat dengan menggunakan profilan pesalah atau *offender profiling*. Ini kerana, kajian dan pembangunan kaedah profilan jenayah di Jepun

lebih berpusat dan dibangunkan oleh kerajaan Tidak dinafikan bahawa di Jepun juga terdapat kajian yang dilakukan oleh ahli akademik namun, bagi profilan jenayah yang diguna pakai dalam perundangan, kerajaan Jepun sendiri telah memulakan inisiatif agar ianya dijalankan secara eksklusif.

Selain itu, faktor pentafsiran dan pengelasan jenayah yang berbeza juga menyumbang kepada penggunaan terma yang di kedua buah negara ini. Jepun cenderung untuk tidak melabelkan seseorang itu penjenayah sebaliknya lebih memilih gelaran pesalah kerana mereka sangat berhati-hati dalam melakukan pendakwaan dan mensabitkan kesalahan terhadap rakyatnya.

Selanjutnya, di Amerika Syarikat, kajian mengenai profilan jenayah lebih dimonopoli oleh ahli akademik dari pelbagai latar belakang. Mereka melihat sesuatu profil jenayah hanya dapat dilakukan melalui pendekatan menyelesaikan masalah dari sudut pandang pelbagai cabang ilmu. Terdapat tiga cabang ilmu yang merupakan penyumbang utama perkembangan profil jenayah iaitu ilmu psikiatri, ilmu forensik dan ilmu kriminologi.³⁸ Ini menyebabkan, sehingga kini terma profil jenayah tidak dapat digunakan secara bersepadu.

Seterusnya, bagi aspek pendefinisian pula, Jepun berjaya menghasilkan satu definisi yang bersepadu dan digunakan oleh pihak berkuasa ekoran dari usaha penyelidikan yang diselia oleh pihak berkuasa mereka sendiri. Jepun jelas mengiktiraf kepentingan psikologi dan statistik dalam proses membuat sesuatu profilan jenayah ketika siasatan. Ini bermakna hanya profilan jenayah yang dihasilkan menggunakan gabungan sains dan juga pengalaman pegawai pemprofil sahaja akan diambil kira dalam proses siasatan jenayah dan juga pendakwaan.

Berbeza dengan Amerika Syarikat kerana terdapat pelbagai percubaan dan penyelidikan dibuat oleh pelbagai pihak dalam usaha menghasilkan satu definisi yang seragam. Namun, ia dilihat mustahil kerana perbezaan latar belakang pengalaman dan pendidikan dari setiap penyelidik itu sendiri. Walaupun Amerika Syarikat telah mempunyai satu jabatan khusus iaitu *Behavioural Science Unit* untuk membantu pihak polis menghasilkan profilan jenayah, penulis gagal menemukan definisi khusus mengenai profilan jenayah dinyatakan oleh jabatan ini. Hal ini menunjukkan bahawa penghasilan profilan jenayah di Amerika Syarikat adalah lebih fleksibel dan tidakterlalu terikat kepada pendefinisian yang digunakan oleh pihak berkuasa sahaja. Maka, penerimaannya dalam penyiasatan dan pendakwaan juga adalah pelbagai.

Tambahan lagi, bagi aspek pengawai profil dan juga pendekatan kaedah profilan jenayah pula, beberapa faktor seperti pentafsiran dan pengkelasan jenayah yang berbeza, perbezaan kadar hukuman, sikap pendakwa raya yang terlalu berhati-hati dalam proses untuk mendakwa serta sistem keadilan jenayah menjadi penyumbang kepada jurang perbezaan antara dua negara ini. Jenayah bukanlah sesuatu perkara yang boleh diukur seperti benda, sebaliknya ia adalah hasil pembinaan sosial oleh sesebuah masyarakat.³⁹ Oleh itu, statistik kadar jenayah yang sering dikeluarkan setiap tahun oleh kebanyakan negara hanyalah boleh dijadikan panduan semata dan bukanlah satu fakta muktamad lagi sah. Jepun lebih kepada mengikut dan perkembangan penghasilan kaedah profilan jenayah yang tersendiri agak perlahan. Budaya pengakuan salah yang diamalkan oleh rakyat Jepun menyebabkan kaedah profilan jenayah yang tersendiri agak kurang dilakukan.⁴⁰ Pesalah dan penjenayah di Jepun memilih untuk mengaku bersalah sebagai langkah pertama untuk mereka bertaubat dan menyatakan kekesalan terhadap keluarga mangsa.⁴¹

Selain itu, pada tahun 2015, White Paper on Crime 2005 yang dikeluarkan oleh Agensi Polis Negara Jepun merekodkan bahawa kadar sabitan bersalah di Jepun hampir mencapai 100% kerana pendakwa raya mengamalkan sikap terlalu berhati-hati dalam proses untuk mendakwa. Kepantasan untuk menegakkan keadilan bukanlah menjadi kepentingan bagi mereka sebaliknya pencarian fakta dan penjelasan kebenaran secara tepat.⁴² Apabila kecekapan pendakwaan dan pembuktian kebenaran tidak selari, pihak pendakwaan di Jepun lebih memilih pembuktian kebenaran walaupun ia memakan masa yang lama dan panjang.⁴³

Selanjutnya, pendakwa raya mempunyai bidang kuasa yang luas untuk memutuskan untuk tidak mendakwa suspek walaupun terdapat bukti yang kukuh, sekiranya mereka percaya bahawa suspek tidak akan mengulangi jenayah tersebut atau mangsa memaafkannya. Memegang teguh prinsip keadilan *restorative* dan *rehabilitation* dimana setiap orang mempunyai peluang untuk bertaubat dan tidak lagi dihukum dengan kesalahan lalu sekiranya benar-benar menyesal. Tambahan lagi, dominasi pendakwaan dalam sistem keadilan jenayah adalah sangat kuat sehinggakan “perbicaraan jenayah sebenar” bukanlah dijalankan oleh hakim di mahkamah terbuka tetapi oleh pendakwa raya di pejabatnya di mana keputusan pertuduhan dan pendakwaan hendak dibuat.⁴⁴

Kesimpulannya, kaedah profilan jenayah di Jepun dan Amerika Syarikat ternyata memiliki persamaan yang sama iaitu ianya tidak dinyatakan dalam prosidur siasatan jenayah mereka secara rasmi. Amerika Syarikat meletakkan kaedah profilan jenayah sebagai satu kaedah penyiasatan yang tersendiri dan agak sukar untuk diaplikasikan sebagai satu prosidur umum dalam sistem jenayah mereka. Begitu juga di Jepun, terma atau nama ‘kaedah profilan jenayah’ tidak dapat ditemui dalam prosidur keadilan jenayah di Jepun. Selanjutnya, kaedah profilan jenayah di Jepun dilihat lebih jelas dan bersepadu berbanding di Amerika Syarikat. Ternyata kaedah profilan jenayah yang digunakan berjaya menyumbang kepada faktor penurunan kes jenayah di Jepun. Aspek sosial dan juga amalan masyarakat di Jepun yang lebih berhati-hati dalam menjalankan proses siasatan sehinggalah ke peringkat pendakwaan dan sabitan juga menyebabkan kaedah profilan jenayah di Jepun kurang berlaku perubahan. Namun, faktor ini juga dilihat menyekat kepada perkembangan penyelidikan mengenai kaedah profilan jenayah di Jepun berbanding di Amerika Syarikat kerana Jepun dilihat selesai dengan tahap kaedah profilan jenayah sedia ada.

CADANGAN DAN PENUTUP

Hasil dari penulisan ini, beberapa perkara boleh dijadikan cadangan dalam memperkembangkan lagi kajian dan pengaplikasian kaedah profilan jenayah di Malaysia. Antara langkah yang boleh dicontohi oleh sistem keadilan jenayah di Malaysia ialah, memperluaskan lagi kategori pegawai pemprofilan kepada pendakwa raya seperti mana yang dilakukan oleh Jepun. Perluasan ini juga perlu dilaksanakan dengan penuh berhati-hati melalui sistem semakan dan audit oleh mana-mana orang profesional yang boleh mengesahkan profilan jenayah yang dilakukan boleh digunapakai dan diakui. Jepun telah memasukkan satu peruntukan di dalam Tatacara Jenayah mereka yang memberikan kuasa kepada pendakwa raya untuk melakukan siasatan sendiri sekiranya dirasakan terdapat keraguan untuk memulakan pendakwaan terhadap suspek.

Usaha Agensi Polis di Jepun dalam memulakan jabatan khusus untuk memastikan penyelidikan berkenaan kaedah profilan jenayah sentiasa berkembang juga boleh dicontohi Malaysia. Walaupun sistem keadilan jenayah di Jepun pada awalnya mengikut hampir keseluruhan acuan dari

sistem di negara Barat, namun hanya dalam masa beberapa dekad sahaja Jepun berupaya untuk membentuk sistem keadilan jenayah mereka sendiri dan seterusnya berjaya menghasilkan jabatan khusus dalam pembentukan profilan jenayah yang akhirnya menyumbang kepada pengurangan kes jenayah di negara mereka.

Bagi melaksanakan usaha ini, Malaysia perlu memulakan langkah yang lebih bersepadu sama ada dari aspek penyelidikan, penghasilan, pengaplikasian dan pengumpulan data mengenai profilan jenayah, Jabatan dan agensi penguatkuasaan yang terlibat perlu diwujudkan, program-program khusus untuk melatih pemprofilan perlu dikemas kini dan diperbaharui dari semasa ke semasa. Satu jabatan khusus bagi menyediakan rangka kerja dan latihan yang bersesuaian kepada setiap pegawai polis tanpa mengira pangkat dan latar belakang pengalaman wajar ditubuhkan. Ini bagi memastikan setiap pegawai polis Malaysia dapat diberikan pendedahan ilmu psikologi berkaitan dengan jenayah agar pegawai lebih bersedia sekiranya perlu menghasilkan satu profilan jenayah. Dengan cara ini, kadar kebolehpercayaan sesuatu profilan jenayah dapat ditingkatkan kerana ianya telah dihasilkan oleh pegawai yang berpengalaman dan mempunyai ilmu berkenaan profilan jenayah.

Pada peringkat awal, jabatan khusus ini boleh ditubuhkan sama ada di Ibu Pejabat Polis Diraja Malaysia Bukit Aman mahupun di mana-mana balai polis yang dirasakan sesuai. Jabatan ini akan bertindak sebagai pusat kajian dan perkembangan kaedah profilan jenayah di Malaysia serta pusat pengumpulan data-data profilan jenayah yang dihasilkan dan digunakan dalam setiap penyiasatan kes di Malaysia. Selain dari melakukan kajian dan penulisan berkenaan profilan jenayah, usaha pengumpulan data profilan jenayah perlu dititikberatkan kerana telah terbukti bahawa faktor pengumpulan dan pengkelasan data profilan jenayah yang sistematik telah membantu Amerika Syarikat dan juga Jepun dalam merangka dan menghasilkan kaedah profilan jenayah terbaik untuk negara dan masyarakat mereka. Peruntukan kewangan juga wajar diusulkan bagi membangunkan satu sistem atas talian bagi pengumpulan data-data ini agar ianya dapat dilakukan dan diakses dari mana-mana balai polis diseluruh negara.

Natijah dari penubuhan jabatan khusus ini dipercayai mampu memberikan impak besar kepada perkembangan kaedah profilan jenayah di Malaysia serta penyiasatan dan pengurusan kes-kes jenayah

di Malaysia. Ini kerana, setiap pegawai polis yang terlibat akan mendapat pendedahan awal berkenaan teknik dan kaedah profilan yang betul seterusnya menyumbang kepada penyiasatan dan pengurusan kes yang lebih baik dan efisien. Laporan dan profilan jenayah yang sistematik dan menyeluruh akan dapat dihasilkan dan digunakan bagi tujuan kajian dan penambahbaikan berterusan.

Kesimpulannya, kekurangan kajian literatur tempatan bukanlah alasan untuk kaedah profilan jenayah di Malaysia tidak terus berkembang kerana masih ada negara Timur yang sesuai untuk dijadikan panduan dan rujukan. Usaha sama dari semua pihak berkaitan perlu digiatkan lagi bagi menjadikan kaedah profilan jenayah di Malaysia boleh diiktiraf dan dipraktikkan dunia.

PENGHARGAAN

Penulisan artikel ini dibiayai oleh dana penyelidikan dari Kementerian Pendidikan Malaysia di bawah Skim Geran Penyelidikan Fundamental (FRGS), FRGS/1/2020/SSI0/UKM/02/19.

Artikel ini telah dibentangkan pada Persidangan Tuanku Ja'afar (Tuanku Jaafar Conference and Workshop) (TJC 2021).

NOTA

- ¹ B. Fox & D.P. Farrington, 'What have we learned from offender profiling? A systematic review and meta-analysis of 40 years of research', (2018) 144(12) *Psychological Bulletin*, hlm 1247-1274. <https://www.doi.org/10.1037/bul0000170> [20 October 2020].
- ² L. Winerman, 'Criminal profiling: The reality behind the myth', (2004) 35(7) *American Psychology Association*, hlm 66. <http://www.apa.org/monitor/julaug04/criminal.aspx> [20 October 2020].
- ³ Mustafa et al, 'Criminal Profiling Then and Now: Prospect and Challenges in Malaysia', (2022) 11(1) *Academic Journal of Interdisciplinary Studies*, hlm 88. <https://doi.org/10.36941/ajis-2022-0007>
- ⁴ K. Watanabe, 'Current situation and future perspectives of offender profiling', (2014) 57(6) *Journal of Police Science*, hlm 137-151
- ⁵ K. Watanabe, 'Current situation and future perspectives of offender profiling', hlm 137-151
- ⁶ C.B. Becker, 'Report from Japan: Causes and controls of crime in Japan', (1988) 16(5) *Journal of Criminal Justice*, hlm 425-435
- ⁷ Mustafa et al, 'Criminal Profiling Then and Now: Prospect and Challenges in Malaysia', (2022) 11(1) *Academic Journal of Interdisciplinary Studies*, hlm 83. <https://doi.org/10.36941/ajis-2022-0007>
- ⁸ B. Fox & D.P. Farrington, 'What have we learned from offender profiling? A systematic review and meta-analysis of 40 years of research', hlm 1247-1274.

- ⁹ B. Fox & D.P. Farrington, 'What have we learned from offender profiling? A systematic review and meta-analysis of 40 years of research', hlm 1247-1274.
- ¹⁰ B. Fox & D.P. Farrington, 'What have we learned from offender profiling? A systematic review and meta-analysis of 40 years of research', hlm 1247-1274.
- ¹¹ J.E. Douglas & A.E. Burgess, 'Criminal profiling: A viable investigative tool against violent crime', (1998) *FBI Law Enforcement Bulletin*, hlm 55.
- ¹² L.M. Barrow & R.A. Rufo, *Police and Profiling in the United States: Applying Theory to Criminal Investigations*, New York: London, 2014, hlm 3.
- ¹³ J.E. Douglas & A.E. Burgess, 'Criminal profiling: A viable investigative tool against violent crime', hlm 55.
- ¹⁴ L. Winerman, 'Criminal profiling: The reality behind the myth', hlm 66.
- ¹⁵ V.J. Geberth, *Practical homicide investigation: Tactics, procedures and forensic techniques*, CRC Press, Boca Raton, 1983.
- ¹⁶ V.J. Geberth, *Practical homicide investigation: Tactics, procedures and forensic techniques*, CRC Press, Boca Raton, 1983.
- ¹⁷ R.N. Kocsis, *Criminal Profiling: Principles and Practice*, Humana Press Inc., Totowa, New Jersey, 2006, hlm 2.
- ¹⁸ R.N. Kocsis, *Criminal Profiling: Principles and Practice*, hlm 2.
- ¹⁹ R.N. Kocsis, *Criminal Profiling: Principles and Practice*, hlm 2.
- ²⁰ J. E. Douglas & A. E. Burgess, 'Criminal profiling: A viable investigative tool against violent crime', hlm 14.
- ²¹ R.N. Kocsis, 'Criminal psychological profiling: validities and abilities?', (2003) 47(2) *Int J Offender the Comp Criminal*, hlm 126-144.
- ²² N.N. Daeid, 'Differences in offender profiling in the United States of America and the United Kingdom', (1997) 90 *Forensic Science International*, hlm 25-31.
- ²³ J.E. Douglas, R.K. Ressler, A.W. Burgess & C.R. Hartman, 'Criminal profiling from crime scene analysis', (1989) 4(4) *Behavioral Sciences & the Law*, 1989, hlm 401-421.
- ²⁴ N. Ebisike, *The Use of Offender Profiling Evidence in Criminal Cases*, Ph. D thesis, University School of Law, San Francisco, California, 2007, hlm 56.
- ²⁵ C. Nedelcu, 'Criminal Profiling in Crime Investigation', (2019) *Challenges of the Knowledge Society*, hlm 156.
- ²⁶ G. Fujita, K. Watanabe, K. Yokota, H. Kuraishi, M. Suzuki, T. Wachi & Y. Otsuka, 'Multivariate models for behavioral offender profiling of Japanese homicide', (2013) 40(2) *Criminal Justice and Behavior*, hlm 214-227.
- ²⁷ K. Yokota, G. Fujita, K. Watanabe, K. Yoshimoto & T. Wachi, 'Application of the behavioral investigative support system for profiling perpetrators of serial sexual assaults', (2007) 25(6) *Behavioral Sciences & the Law*, hlm 841.
- ²⁸ K. Yokota, G. Fujita, K. Watanabe, K. Yoshimoto & T. Wachi, 'Application of the behavioral investigative support system for profiling perpetrators of serial sexual assaults', hlm 841.
- ²⁹ K. Yokota, H. Kuraishi, T. Wachi, Y. Otsuka, K. Hiram & K. Watanabe, 'Practice of offender profiling in Japan', (2017) 19(3) *International Journal of Police Science & Management*, hlm 188, <https://doi.org/10.1177/146135571771400> [21 Oktober 2020]
- ³⁰ K. Yokota et al, 'Practice of offender profiling in Japan', hlm 188.
- ³¹ H. Abe, 'Criminal Procedure in Japan', (1957) 48(4) *The Journal of Criminal Law, Criminology, and Police Science*, hlm 361. http://www.jstor.org/stable/1140221?seq=1&cid=pdf-reference#references_tab_contents [25 Oktober 2020]
- ³² K. Yokota et al, 'Practice of offender profiling in Japan', hlm 193.
- ³³ L. Alison, M.D. Smith & K. Morgan, 'Interpreting the accuracy of offender profiles', (2003) 9(2) *Psychology, Crime, & Law*, hlm 185-195.
- ³⁴ K. Yokota et al, 'Practice of offender profiling in Japan', hlm 192.
- ³⁵ K. Watanabe, M. Suzuki, K. Yokota, H. Iwami & S. Watanabe, 'Classifying repeat offenders based on criminal actions of sex crimes', (2002) 40(special issue), *The Japanese Journal of Criminal Psychology*, hlm 102-103.
- ³⁶ A. Bryman, *Social Research Methods*, 3rd Edn., Oxford University Press, 2008.
- ³⁷ M. Sandelowski, 'Using qualitative research', (2004) 14(10) *Qualitative Health Research*.
- ³⁸ J.E. Douglas & A.E. Burgess 'Criminal profiling: A viable investigative tool against violent crime', hlm 54.
- ³⁹ D. Leonardsen, *Japan as a low crime nation*, Palgrave Macmillan, New York, 2004, hlm 27.
- ⁴⁰ D. Leonardsen, *Japan as a low crime nation*, hlm 27.
- ⁴¹ M. Noguchi, 'Criminal Justice in Asia and Japan and the International Criminal Court', (2006) 6 *International Criminal Law Review*, hlm 594.
- ⁴² National Police Agency, *Keisatsu hakusho heisei 26 nenban* [The white paper on police 2014]. Gyosei, Tokyo, 2015.
- ⁴³ D.H. Foote, 'From Japan's Death Row to freedom', (1992) 1 *Pacific Rim Law & Policy Journal*, hlm 11-103.
- ⁴⁴ D.T. Johnson, *The Japanese Way of Justice: Prosecuting Crime in Japan*, Oxford University Press, New York, 2002, hlm 6.

RUJUKAN

- Abe, H. 1957. Criminal procedure in Japan. *The Journal of Criminal Law, Criminology, and Police Science* 48(4): 361. http://www.jstor.org/stable/1140221?seq=1&cid=pdf-reference#references_tab_contents [25 Oktober 2020].
- Alison, L., Smith, M.D. & Morgan, K. 2003. Interpreting the accuracy of offender profiles. *Psychology, Crime, & Law* 9(2): 185-195.
- Barrow, L.M. & Rufo, R.A. 2014. *Police and Profiling in the United States: Applying Theory to Criminal Investigations*. New York: London.
- Becker, C. B., 1988. Report from Japan: Causes and controls of crime in Japan. *Journal of Criminal Justice*.16(5): 425-435.
- Blumstein, A. & Farrington, D.P. 1992. *Crime and Criminal Policy in Japan: Analysis and Evaluation of the Showa Era, 1926-1988*, New York: Springer-Verlag.
- Bryman, A. 2008. *Social Research Methods*. 3rd edition. Oxford: Oxford University Press.

- Canter, D.V., Alison, L.J., Alison, E., Wentink, N. 2004. The organized/disorganized typology of serial murder: myth or model? *Psychology, Public Policy, and Law* 10: 293–320.
- Daeid, N. N. 1997. Differences in offender profiling in the United States of America and the United Kingdom. *Forensic Science International* 90: 25–31.
- Douglas, J.E. Ressler, R.K., Burgess, A.W. & Hartman, C.R. 1989. Criminal profiling from crime scene analysis. *Behavioral Sciences & the Law* 4(4): 401–421.
- Douglas, J.E. & Burgess, A.E. 1986. Criminal profiling: A viable investigative tool against violent crime. *FBI Law Enforcement Bulletin*: 55.
- Ebisike, N. 2007. *The Use of Offender Profiling Evidence in Criminal Cases*. Ph. D thesis, University School of Law, San Francisco, California.
- Foot, D.H. 1992. From Japan's Death Row to freedom. *Pacific Rim Law & Policy Journal* 1: 11-103.
- Fox, B. & Farrington, D.P. 2018. What have we learned from offender profiling? A systematic review and meta-analysis of 40 years of research. *Psychological Bulletin* 144(12): 1247-1274. <https://www.doi.org/10.1037/bul0000170> [20 October 2020].
- Fujita, G. Watanabe, K., Yokota, K., Kurashiki, H., Suzuki, M., Wachi, T. & Otsuka, Y. 2013. Multivariate models for behavioral offender profiling of Japanese homicide. *Criminal Justice and Behavior* 40(2): 214-227.
- Geberth, V.J. 1983. *Practical Homicide Investigation: Tactics, Procedures and Forensic Techniques*. Boca Raton: CRC Press.
- Johnson, D.T., 2002. *The Japanese Way of Justice: Prosecuting Crime in Japan*. Oxford University Press.
- Kocsis, R.N. 2003. Criminal psychological profiling: validities and abilities? *Int J Offender the Comp Criminal* 47(2): 126–144.
- Kocsis, R. N. 2006. *Criminal Profiling: Principles and Practice*. New Jersey: Humana Press Inc.
- Lewis-Beck, M.S., Bryman, A. & Liao, T.F. 2004. *The SAGE Encyclopedia of Social Science Research Methods*. Sage Publications.
- Leonardsen, D. 2004. *Japan as a Low Crime Nation*. New York: Palgrave Macmillan.
- National Police Agency. 2015. *Keisatsu hakusho heisei 26 nenban* [The white paper on police 2014]. Tokyo: Gyosei.
- Nedelcu, C. 2019. Criminal profiling in crime investigation. *Challenges of the Knowledge Society*: 156.
- Noguchi, M. 2006. Criminal Justice in Asia and Japan and the International Criminal Court. *International Criminal Law Review* 6: 594.
- Sandelowski, M. 2004. Using qualitative research. *Qualitative Health Research* 14(10).
- Watanabe, K. 2004. Current situation and future perspectives of offender profiling. *Journal of Police Science* 57(6):137–151.
- Watanabe, K., Suzuki, M., Yokota, K., Iwami, H. & Watanabe, S. 2002. Classifying repeat offenders based on criminal actions of sex crimes. *The Japanese Journal of Criminal Psychology*. 40(special issue): 102–103.
- Winerman, L. 2004. Criminal profiling: the reality behind the myth. *American Psychology Association* 35(7): 66. <http://www.apa.org/monitor/julaug04/criminal.aspx> [20 October 2020].
- Yokota, K., Fujita, G., Watanabe, K., Yoshimoto, K. & Wachi, T. 2007. Application of the behavioral investigative support system for profiling perpetrators of serial sexual assaults. *Behavioral Sciences & the Law* 25(6): 841-856.
- Yokota, K., Kurashiki, H., Wachi, T., Otsuka, Y., Hirama, K., & Watanabe, K. 2017. Practice of offender profiling in Japan. *International Journal of Police Science & Management* 19(3): 187–194.

Maisarah Mustaffa
 Pelajar
 Fakulti Undang-undang
 Universiti Kebangsaan Malaysia
 Emel: maisarahmustaffaukm@gmail.com / P108922@siswa.ukm.edu.my

Muhamad Helmi Md. Said*
 (Pengarang Koresponden)
 Pensyarah Kanan
 Fakulti Undang-undang
 Universiti Kebangsaan Malaysia
 Emel: mhelmisaid@ukm.edu.my